

Peter C. Bouteneff: *Beginnings : Ancient Christian Readings of the Biblical Creation Narratives*

Baker Academic, Grand Rapids, Michigan 2008

240 стр. ; 22 cm

ISBN: 978-0801032332

Протеклу деценију је обележила жучна полемика поводом питања еволуције наспрам интелигентног дизајна. Сама полемика је стара читав један век и започела је са појавом еволуције; с једне стране су се налазили јерарси Англиканске и Римокатоличке Цркве који су осудили нову теорију као нешто што се противи начелима хришћанства, а с друге стране одређени научници попут Томаса Хакслија, популарно названог Дарвинов булдог, који су сматрали да наука ништа нема са Богом и да га је одагнала из здравог разума. Засигурно је да су овом непријатељству кумовале обе стране; Црква би са своје стране требало да прихвати научна открића и да их заступа, док би наука требало да религију доживи као равноправног партнера који јој може бити од помоћи приликом приступа егзистенцијалним проблемима.

Кључна питања која су се постављала у свим модерним расправама су она која се тичу самог текста о стварању света и човека – Пост. 1-3. Многи су покушали да дају одговоре на та питања, али је мало књига које су се заснивале на изучавању настанка самог текста и анализи светоотачке мисли.

Таква књига је свакако дело православног теолога Питера Бутенефа, доцента при катедри за догматско богословље и агиологију на Академији Св. Владимира. Проф. Бутенеф покушава да одговори на тешка питања

попут оних у вези саме инспирације библијског текста, затим типологије, мита... (стр. XII-XIII). Ту се поставља питање самог образовања Светих Отаца, као и да ли су се они противили науци оног доба? Сами Оци Цркве се никада нису противили науци; користили су је приликом тумачења Библије и истина хришћанске вере. Они су поседовали одлично познавање тадашње науке и медицине (стр. 170). Вероватно је због тога хришћанство и могло да понуди ондашњем свету здраву реч, која је била у стању да преобрази империју.

Целу књигу можемо поделити на три дела: сам историјат текста Пост 1-3, који је обрађен од стр.1-26; затим на његово тумачење – код Филона, који је био инспирација за оце, апостола Павла, све до Кападокијских Отаца (стр. 27-168). Трећи део представља пишево разматрање целе проблематике (стр.169-183).

Оно што даје предност самом тексту је пажљиво и брижљиво третирање проблема везаног за стварање првих људи. У центру те расправе је реч *адам* у оригиналном јеврејском тексту (стр. 10, 11, 12, 189), која у исто време може бити одредница за првог човека и цео људски род, и проблематика превода Септуагинте. Затим налазимо одлично излагање мисли Светих Отаца, посебно Иринеја Лионског, потом Оригена, где поред његове мисли имамо изложу

и његову концепцију егзегезе, а ту се мисли на његово коришћење алегорије. Одлично су обрађени Св. Василије Велики и Св. Григорије Ниски.

Међутим, својеврсна мана књиге је то што писац није посветио више простора питању настанка биљног и животињског света, којем је дао мало пажње (стр. 2-3 и 13-14) док је рецепцију ове приче у светоотачкој мисли обрадио код Св. Василија Великог (стр. 133-136) и Св. Григорија Ниског (стр. 154-156). Тај детаљ је веома битан, јер би се кроз опширнији историјат настанка текста и тумачења одагнала

сумња у вези са некаквим недостатком ондашњег степена научног знања код писаца и тумача. Оно што је одлично обрађено је стварање људи и настанак приче о паду, са чиме је писац постигао одређени циљ ове књиге. Читаоцу књига може да пружи помоћ приликом питања која ће му се јављати када чује образложење о настанку живота од Цркве са једне стране и модерне науке са друге стране. Сама књига представља вредан труд у излагању стварања човека и његовог места у космосу.

Славиша Костић

Paul Meyendorff: *The Anointing of the Sick*

St Vladimir's Seminary Press, The Orthodox Liturgy Series, 2009.

186 стр. ; 22 cm

ISBN: 978-0881411874

У свету модерног богословља веома је популаран правац тумачења Светих тајни. Тај правац у модерном богословљу је кренуо од шездесетих година двадесетог века, када се кренуло за светоотачким смерницама при тумачењу Евхаристије, самог богослужења па и осталих Св. тајни. Код римокатолика су носиоци овога покрета били Анри де Либак, Жан Данијелу, Луј Бује, Јозеф Јунгман..., а код православних Георгије Флоровски, Александар Шмеман, Џон Мајендорф, митрополит Јован Зизиулас, Јован Фундулис... Појавила су се капитална дела ових аутора: *За живић светиа, Лишурјичке недоумице, Евхаристија, Лишурјичка њобожност, Библија и Лишурјича, Водом и духом* – само су неки

од наслова који су означили повратак ка оригиналном светотајинском богословљу.

Једна Света тајна је некако остала по страни, њом се академска теологија није толико бавила, углавном се указивало на њено погрешно тумачење од стране римокатоличког богословља – премда је и сама Римокатоличка Црква на Другом ватиканском концилу променила курс свог тумачења. Ради се о Св. тајни Јелеосвећења, која је од посебне важности за хришћанина који се налази у стању у коме више зависи од других – болести; када осећа подвојеност од себе, других људи и саме Цркве. Знаменити литургичар Пол Мајендорф решио је да обради ову Свету тајну и да напише студију која се